

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	101902-6/2020
Érkezett:	2020 AUG 03.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

Tisztelt Alkotmánybíróság !

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] alatti lakos terhelt képviseletében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 27. § (1) és 26. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.504/2017/22. számú és a Kúria Bfv.II.1143/2019/6. számú ítéletét alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott követelményeket az alábbiak szerint fejtem ki:

a) azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza:

Abtv. 26. § (1) és 27. § (1) és (2) bekezdése.

b) az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét:

Az eljárás indokául előadom, hogy az indítványozónak a Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016. számú, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.504/2017. számú és a Kúria Bfv.II.1143/2019. számú bírósági eljárásban az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette.

c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést vagy bírói döntés:

Az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntés Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú, a Debreceni Ítéltábla Bf.II.504/2017/22. számú és a Kúria Bfv.II.1143/2019/6. számú ítélete; az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezés: Btk. 89. § (1) és (2) bekezdés. és a 90. § (2) és (3) bekezdése.

d) az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit:

Az indítványozónak sérült Alaptörvény Alapvetés fejezetében meghatározott, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmára, továbbá a Szabadság és Felelősség fejezetben alapjogként meghatározott, IV. cikk (2) bekezdésében rögzített a szabadságtól való megfosztás tilalmát biztosító joga, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz, független és pártatlan bíróság által lefolytatott, nyilvános tárgyaláshoz és ésszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való jogra, a XXVIII. cikk (2) bekezdésében megjelölt ártatlanság védelmének megsértésére, a XXVIII. cikk (3) bekezdésében garantált védelemhez való joga, és a XXVIII. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott büntetőjogi legalitás elve.

e) az indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés vagy miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

A Btk. 89. § (1) és (2) bekezdés. és a 90. § (2) és (3) bekezdése tekintetében az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

B) cikk (1) : Magyarország független, demokratikus jogállam, II. cikk: Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg; IV. cikk (2) bekezdés: Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó

szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek, továbbá a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65-66.; 38/2012. AB határozat, Indokolás. A jogbiztonság teremti meg a lehetőséget a jogalanyoknak arra, hogy magatartásukat ténylegesen a jog előírásaihoz tudják igazítani {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}.

A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelménye feloleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg jogkövetkezményeket: nem rögzíthet kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.

Az Alkotmánybíróság szerint valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a hatálybalépés visszamenőlegesen történt, hanem akkor is, ha a jogszabály rendelkezéseit - erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján - a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324-325.; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ez utóbbi esetben a szabály a hatálybalépését megelőző eseményhez, tényhez fűz új, a korábban hatályos szabályhoz képest eltérő jogkövetkezményt, aminek következtében felmerülhet a visszaható hatály sérelme. Visszaható hatályról beszélünk továbbá akkor is, ha az új szabály a hatálybalépését megelőzően keletkezett, annak időpontjában fennálló tényállás jogkövetkezményét a régitől eltérően határozza meg .

A jogi normák előreláthatóságának és kiszámítható működésének követelményét, valamint a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét deklarálja törvényi szinten a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) is a 15. § (1) bekezdésében. Ennek értelmében „[a] jogszabályi rendelkezést - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a hatálybalépését követően a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint b) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni (10/2018. (VII. 18.) AB határozat)

A Btk. 89. § (1) és (2) bekezdése a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem teszi lehetővé a büntetés-kiszabási szempontok vizsgálatát és érvényesülését, amely ellentétes a jogbiztonságból fakadó azon követelménnyel is, miszerint a büntetőjog egésze, ezen belül a büntetés-kiszabási rendszer nem lehet ellentétes önmagával.

Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeket megvalósító elkövetővel szemben a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem felel meg az alkotmányos büntetőjogtól elvárt arányosság követelményének. A büntetőeljárásban nem volt lehetősége az indítványozónak a arra, hogy vele szemben a bíróság a súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételével, az elkövetett cselekmények tényleges tárgyi súlyához igazodó halmazati büntetést szabjon ki. Ez a körülmény olyan mértékben sérti az alapvető jogok szükséges és arányos korlátozásának követelményét, hogy az egyben az emberi méltóság sérthetlenségének tilalmába is ütközik.

A büntetőpolitika változása nem eshet az elkövető terhére, így a visszaesőkre vonatkozó súlyosabb elbírálást eredményező visszaható törvény alkotmányellenes.

Az 1978. IV. törvény (4) bekezdése a három személy elleni erőszakos bűncselekmény halmazatáról rendelkezett, és az már nem csak a legsúlyosabb bűncselekményre megállapított büntetési tétel felső határát emelte meg a felével, mint a korábbi anyagi jogi rendelkezés, hanem mérlegelés nélküli jogalkalmazást írt elő. A 2010. évi LVI. törvénnyel bevezetett szigorítás lényege, hogy a Btk. 137. § 17. pontjában felsorolt személy elleni erőszakos bűncselekmények közül legalább három halmazata esetén a bűnhalmazatban lévő legsúlyosabb bűncselekmény büntetési tételének felső határát a kétszeresére kell emelni.

A régi Btk. e módosítása 2010. július 23. napjától hatályos.

Az előzőekben vázoltak szerint a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma sérülhet e jogszabályok alkalmazása miatt, hiszen az eljáró bíróságok olyan bűncselekmények miatti elítélést is figyelembe vettek, amelyek elbírálásakor a többszörös erőszakos visszaesőkre vonatkozó rendelkezések még nem léteztek.

A régi Btk. a XXVIII. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott büntetőjogi legalitáselvét sérti. hiszen a régi Btk. az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályozást nem tartalmazta akkor, amikor az indítványozó elkövette azt a bűncselekményt, amelyet a többszörös erőszakos visszaesői minőséget megalapozó

A fentiek szerint – az előbbieken megjelölt alkotmányi rendelkezésekkel - Btk. 89. § (1) és (2) bekezdés. és a 90. § (2) és (3) bekezdése ellentétes

Az indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés vagy miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

A büntetőpolitika változása, sem az eljáró hatóságok mulasztása vagy hibája nem eshet az elkövető terhére. Ebből folyik a bármely vonatkozásban súlyosabb elbírálást eredményező visszaható törvény alkotmányellenessége [11/1992. (III. 5.) AB határozat. A terhelt az erőszakos visszaesői minőség megállapításánál figyelembe vett, 2003. április 08. elkövetett cselekmény időpontjában nem láthatta előre, hogy a cselekményének az lesz a következménye, miszerint 2017. évben ezen előbbi

időpontban cselekmény megalapozza a jóval súlyosabb elítélést megalapozó minőstést. Az indítványozónak a fentiekben foglalt indokolás miatt sérült Alaptörvény Alapvetés fejezetében meghatározott, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmára.

A Szabadság és Felelősség fejezetben alapjogként meghatározott IV. cikk (2) bekezdés szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani; és tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

A többszörös erőszakos visszaesői minőség megállapításánál a bíróságnak figyelemmel kell lennie arra, hogy az erre vonatkozó jogszabályi rendelkezést úgy kell értelmeznie, hogy az az alaptörvény fent hivatkozott elvével összhangban legyen. A korábbiakban is hivatkozottak szerint a 2003. április 08. elkövetett cselekmény időpontjában az erőszakos többszörös visszaesői minőség még nem létezett, így tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést nem szabhatott volna ki a másodfokú bíróság.

A XXVIII. cikk (2) bekezdése alapján senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg; (3) bekezdés alapján a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez; illetve a (4) bekezdés azt tartalmazza, miszerint senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

Az Alaptörvény XXVIII. cikke az igazságszolgáltatással összefüggő jogok átfogó rendszerét biztosítja.

Az ártatlanság védelme szerint senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozatával nem állapította meg. A rendelkezés a hatóság számára keletkeztet bizonyítási kötelezettséget a büntetőeljárás során, ahol a bűnösséget a hatóságoknak kell bizonyítani. (793/B/1997. AB határozat)

Az indítványozó által sérelmezett bírósági eljárások során a bíróság a terhelt által előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasította, és az ítéletét kizárólag a vád által előterjesztett bizonyítékokra alapozta, és ezzel sérült az indítványozó tekintetében az ártatlanság védelme, hiszen a bíróság kritika nélkül elfogadta a vádhatóság bizonyítékait.

A nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvek talán a legrégebbi büntetőjogi elvek közé tartoznak, amelyeket az Alkotmánybíróság a büntetőjogi legalitás alkotmányos elve alapján értelmezett. Megállapította, hogy ezek nem egyszerűen azt jelentik ki, hogy a bűncselekményt törvényben kell tiltani, és törvényben kell büntetéssel fenyegetni, hanem általában azt követelik meg, hogy a büntetőjogi felelősségre vonásnak, az elítélésnek és megbüntetésnek kell törvényesnek és törvényen alapulónak lennie. Az elvek jogszerű tartalmát számos büntetőjogi szabály adja meg. Ilyen szabály a bűncselekmény fogalomnak a Btk.-ban adott meghatározása, a büntetés és a büntetési rendszer törvényes fogalmai. Ugyanakkor bár az elvek a büntetőjogi legalitás alkotmányos elvének részei, de nem egyedüli kritériumai a büntetőjogi felelősségre vonás alkotmányosságának. [11/1992. (III. 5.) AB határozat]

A nullum crimen sine lege és a nulla poena sine lege elvét nem vették figyelembe az eljáró bíróságok – ez előzőkben kifejtettek szerint (2003. április 08. elkövetett cselekmény) – az ügy elbírálása során.

A fegyverek egyenlősége, amely a büntetőeljárársban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során, illetve egyes eljárási szereplők (például szakértők) megtartása semleges pozícióban.

A bizonyítás indítványok elutasítása miatt a bíróságok a fegyverek egyenlőségének elvét sértette meg, az indítványozótól megvonták az érdemi, objektív védekezéshez való jogot.

f) a kifejezett kérelmet a jogszabály, jogszabályi rendelkezés vagy a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára:

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Btk. 89. § (1) és (2) bekezdés. és a 90. § (2) és (3) bekezdését, ennek hiányában pedig semmisítse meg Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú, a Debreceni Ítéletábla Bf.II.504/2017/22. számú és a Kúria Bfy.II.1143/2019/6. számú ítéletét, és állapítsa meg, miszerint a többszörös visszaesői minőség, a vádlott bűnösségének megállapítása az Alaptörvény elveiben ütköző módon került megállapításra, és ezért a bíróság a vádlott által kérelmezett bizonyítási indítványoknak adjon helyt, és amennyiben a megismételt eljárás során

vádlott bűnössége újfent megállapításra kerülne, úgy a vádlottra vonatkozóan mellőzze a bíróság a erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapítását.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A T. Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú ítéletével bűnösnek mondta ki védencemet folytatólagosan elkövetett szexuális erőszak büntetében (Btk.197. § (1) bekezdés a) pontja, (2) bekezdés, (3) bekezdés b)pont, (4) bekezdés a) pont); szexuális erőszak büntetében (Btk.197. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és b) pont, (4) bekezdés b) pont); folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntetében (Btk.196. § (1) és (3) bekezdés); 2 rb. folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntetében (Btk.196. § (1), (2) bekezdés a) és b) pont); 4 rb. kiskorú veszélyeztetése büntetében (Btk. 208. § (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság a vádlottat – mint többszörös visszaesőt – halmazati büntetésül 12 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, mellékbüntetésül 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A törvényszék elrendelte a Nyírbátori Városi Bíróság 2.B.639/2008/11. számú ítéletével jogerősen kiszabott 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés és a Debreceni Városi Bíróság 34.B.1162/2008/28. számú ítéletével jogerősen kiszabott 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtását. A Debreceni Törvényszék a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendelte.

Az elsőfokú bíróság a Kisvárdai Városi Bíróság 1.B.254/2003/11. számú ítéletében jogerősen kiszabott 8 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés végrehajtása során engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette, valamint megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az ítélet ellen a kihirdetést követően az ügyészség a vádlott terhére, a kiszabott büntetés súlyosítása, míg a terhelt és védője a bűnösség megállapítása miatt, a terhelt felmentése céljából jelentettek be fellebbezést.

Az ügyet másodfokon elbíráló Debreceni Ítéletábla a Bf.II.504/2017/22. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét akként, hogy a III. tényállásban írt, [REDACTED] sértett sérelemére elkövetett szexuális erőszak büntetést a

Btk. 197. §. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) és b) pontja, és (4) bekezdés a) pontja szerint elkövetettnek minősítette.

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy a vádlott erőszakos többszörös visszaeső.

A vádlott büntetését a Debreceni Ítéltábla fegyházban letöltendő, életfogytig tartó szabadságvesztésre súlyosította, amelyből legkorábban 25 év kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta.

A vádlott a Debreceni Ítéltábla a Bf.II.504/2017/22. számú és a Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú ítélete ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához.

A Kúria a Bfv. II. 1143/2019/6. számú végzésével a Debreceni Ítéltábla a Bf.II.504/2017/22. számú ítéletét és a Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú ítéletét helybenhagyta.

A Kúria végzése szerint az elsőfokú és a másodfokú bíróság által megállapított történeti tényállás a felülvizsgálattal nem támadható, míg a másodfokú bíróságnak a vádlott erőszakos többszörös visszaesővé történő minősítése a jogszabályi rendelkezésnek megfelel.

A Kúria megállapította azt is, miszerint a büntetőeljárás szabályai nem sérültek azzal, hogy az ügyben másodfokon eljáró bíróság tanácsának tagjai az előzetes letartóztatás felülvizsgálata során – az eljárás korábbi szakában – eljárak.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeket – így a rendkívüli perorvoslatok közül a felülvizsgálatot - kimerítette.

Az ügyben nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve nem kezdeményeztek perújítást, avagy jogorvoslatot a törvényesség érdekében.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntés kézbesítése időpontja: 2020. március 10. napja, módja: a jogi képviselő részére, elektronikus úton küldte meg a Kúria; így az alkotmányjogi panasz benyújtására szolgáló határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó a sérelmezett határozatok alapjául szolgáló büntetőeljárást terheltje volt, így az érintettsége közvetlen.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A jelen alkotmányjogi panasz felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az következőkben taglaltak szerint.

Az indítványozónak sérült Alaptörvény Alapvetés fejezetében meghatározott, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmára, továbbá a Szabadság és Felelősség fejezetben alapjogként meghatározott, IV. cikk (2) bekezdésében rögzített a szabadságtól való megfosztás tilalmát biztosító joga, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz, független és pártatlan bíróság által lefolytatott nyilvános tárgyaláshoz és ésszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való jogra, a XXVIII. cikk (2) bekezdésében megjelölt ártatlanság vélelmének megsértésére a XXVIII. cikk (3) bekezdésében garantált védelemhez való joga.

Az indítványozó bizonyítási indítványait szinte kivétel nélkül elutasították, így a védelemhez és a tisztességes eljáráshoz jogát az eljáró bíróságok megsértették.

A visszaható hatály tilalmának séreleme miatt került kiszabásra az indítványozóval szemben életfogytig tartó szabadságvesztés, amely büntetés alkalmazása az indítványozót alaptörvényben meghatározott szabadságától jogellenesen fosztotta meg.

Az indítványozó ügyében olyan bírók jártak el, akik kényszerintézkedés felülvizsgálata során is eljárak.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az indítványozónak sérült Alaptörvény Alapvetés fejezetében meghatározott, a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezetett visszaható hatály tilalmára, továbbá a Szabadság és Felelősség fejezetben alapjogként meghatározott, IV. cikk (2) bekezdésében rögzített a szabadságtól való megfosztás tilalmát biztosító joga, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz, független és pártatlan bíróság által lefolytatott nyilvános tárgyaláshoz és ésszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való jogra, a XXVIII. cikk (2) bekezdésében megjelölt ártatlanság vélelmének megsértésére, a XXVIII. cikk (3) bekezdésében garantált védelemhez való joga, és a XXVIII. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott büntetőjogi legalitás elve.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

ba) A Btk. 89. § (1) és (2) bekezdése a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem teszi lehetővé a büntetés-kiszabási szempontok vizsgálatát és érvényesülését, amely ellentétes a jogbiztonságból fakadó azon követelménnyel is, miszerint a büntetőjog egésze, ezen belül a büntetés-kiszabási rendszer nem lehet ellentétes önmagával.

Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeket megvalósító elkövetővel szemben a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem felel meg az alkotmányos büntetőjogtól elvárt arányosság követelményének. A büntetőeljárásban nem volt lehetősége az indítványozónak arra, hogy vele szemben a bíróság a súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételével, az elkövetett cselekmények tényleges tárgyi súlyához igazodó halmazati büntetést szabjon ki. Ez a körülmény olyan mértékben sérti az alapvető jogok szükséges és arányos korlátozásának követelményét, hogy az egyben az emberi méltóság sérthetlenségének tilalmába is ütközik.

A büntetőpolitika változása nem eshet az elkövető terhére, így a visszaesőkre vonatkozó súlyosabb elbírálást eredményező visszaható törvény alkotmányellenes.

Az 1978. IV. törvény (4) bekezdése a három személy elleni erőszakos bűncselekmény halmazatáról rendelkezett, és az már nem csak a legsúlyosabb bűncselekményre megállapított büntetési tétel felső határát emelte meg a felével, mint a korábbi anyagi jogi rendelkezés, hanem mérlegelés nélküli jogalkalmazást írt elő. A 2010. évi LVI. törvénnyel bevezetett szigorítás lényege, hogy a Btk. 137. § 17. pontjában felsorolt személy elleni erőszakos bűncselekmények közül legalább három halmazata esetén a bűnhalmazatban lévő legsúlyosabb bűncselekmény büntetési tételének felső határát a kétszeresére kell emelni.

A régi Btk. e módosítása 2010. július 23. napjától hatályos. A erőszakos többszörös visszaesői minőséget - a Debreceni Ítéletábrla szerint - az elsőfokú ítéletben 3. és 7. sorszámmal megjelölt ítéletek alapozzák meg. A 3. sorszámú ítélet elkövetési ideje: 2003. április 08., jogerőre emelkedett 2005. január 19. napján, míg a 7. sorszámú

ítélet elkövetési ideje 2006. szeptember 03. napja, és az ítélet 2008. szeptember 17. napján emelkedett jogerőre.

Ezen tények ismeretében kijelenthető, hogy az indítványozó nem tudhatott arról a 3. és 7. sorszámú ítéletekben elbírált bűncselekmények elkövetésekor, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletekbe foglalt cselekménye elbírálásakor az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó súlyosabb jogkövetkezménnyel kell számolnia jövőben.

Az előzőekben vázoltak szerint a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma sérült, hiszen az eljáró bíróságok olyan bűncselekmények miatti elítélést is figyelembe vettek, amelyek elbírálásakor a többszörös erőszakos visszaesőkre vonatkozó rendelkezések még nem léteztek.

bb)

Az indítványozó – a tanúk, sértett tanúk szavahihetőségének megkérdőjelezése érdekében - a büntetőeljárás során több bizonyítási indítvány is előterjesztett, amely bizonyítási indítványokat az első- és a másodfokú bíróság is elutasította. A vádlott a sértettekkel, illetve több tanúval sem szembesülhetett.

Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a vádlott védekezését arra vonatkozóan, hogy a vádirat IV. tényállásában leírt cselekmény időpontjában (2015. év augusztus hónapja) rendelkezett-e gépjármű tulajdonjogával vagy üzemeltetői jogával, mivel a vádlott szerint ekkor nem volt gépjárműve, és ezért is valótlan tartalmú a sértett vallomása, miszerint a vádlott a gépjárművében követte el a bűncselekményt.

A Debreceni Törvényszék a vádlott azon „alibijét” sem próbálta ellenőrizni, amely szerint a tényállásban rögzített időpontok és a vádlott külföldi tartózkodása tartama részben átfedik egymást.

A bíróság – mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság – a vádlott indítványait többségében azért utasította el, mert véleményük szerint a vádlott által cáfolni kívánt tényeket más bizonyítékok kétséget kizáróan alátámasztják.

A védelemhez való jog a terhelt számára - a védő közreműködéséhez való lehetőségen túl is - jogok gyakorlását, a hatóságok részére viszont e jogok gyakorlásának biztosítására vonatkozó kötelezettséget jelent. A terhelt jogosult a vele szemben érvényesített büntető igény megismerésére, arra, hogy azzal szemben - a felkészüléshez szükséges megfelelő idő biztosítása mellett - álláspontját kifejthesse, ellenbizonyítást ajánlhasson fel, mentő, illetve enyhítő körülményeket közöljön, indítványokat, észrevételeket tegyen, a hatóságoktól és a bíróságtól jogairól, kötelezettségeiről felvilágosítást kérjen, az iratokhoz hozzáférjen, az eljárási cselekményeken - a nyomozás során korlátozottan, a vádemelést követően korlátozás mentesen részt vegyen, a vele szemben foganatosított intézkedésekkel, illetve az eljárás során hozott rá vonatkozó határozatokkal szemben jogorvoslatot jelentsen be.

A 14/2004. (V. 7.) AB határozat szerint: „Az Abh.-nak a jelen ügyben fontos megállapítása szerint: „a tisztességes eljárásnak az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a „fegyverek egyenlősége”, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen. A fegyverek egyenlőségének egyik feltétele (és a nemzetközi szervek esetjogában is leginkább kimunkált területe) a felek mindegyikének személyes jelenléte az eljárási cselekmények során [...] A másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a fair trial elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével.” (ABH 1998, 91, 95-96.)”

A vádlott által előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítése a büntetőeljárás célokát nem veszélyeztették volna, viszont a védekezéshez való alapjog biztosítását jelentették volna az indítványozó részére.

bc)

Az indítványozó szerint sérült a tisztességes, elfogulatlan bírói eljáráshoz való joga azzal, hogy a Debreceni Ítéltábla olyan bírági vettek részt az ügy érdemi elbírálásban, akik a kényszerintézkedés felülvizsgálatában is eljárak.

Az Alkotmánybíróság a 21/2016. (XI. 30.) számú határozatában kimondta, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből alkotmányos követelmény a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 21. § (3) bekezdés a) pontjának alkalmazásakor, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában, így akár a nyomozás során bírói feladatokat látott el, ugyanis azzal szükségszerűen együtt járt a bizonyítékok bizonyos szintű, de mindenképpen előzetes értékelése. E körben nincs alapvető különbség a nyomozási bíró, az előzetes letartóztatás (immár letartóztatás) egy éven túli meghosszabbításáról döntő egyesbíró, vagy a letartóztatás elrendelése, illetve meghosszabbítása tárgyában másodfokú döntést hozó tanács tagjainak feladatai között.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó nem kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról.

Az indítványozó nem járul hozzá a személyes adatai közzétételéhez.

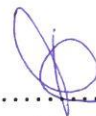
c) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata :

- Kúria a Bfv. II. 1143/2019/6. számú végzése,
- a Debreceni Ítéltábla a Bf.II.504/2017/22. számú ítélete,
- Debreceni Törvényszék 9.B.420/2016/52. számú ítélete.

Egyéb melléklet:

- *ügyvédi meghatalmazás*

Kelt: Debrecen, 2020. július 29.

Dr. Balázs László ügyvéd

